

O MOCI A BEZMOCI

Zdeněk Vojtíšek

Obrázky na obálce i na této straně mají podobný motiv: zobrazení lidí jsou pouhými loutkami v rukou někoho, kdo jim je skryt. Ze skrytosti loutkoherce můžeme dokonce usuzovat na to, že tito lidé o svém údělu loutek ani nevědí. Těžko si představit názornější ilustraci vyhocené polarizace moci: na jedné straně moc tak absolutní, že ve skrytu a bez odpovědnosti může pouze „tahat za provázky“, na druhé straně bezmoc tak beznadějná, že o své situaci ani nemá ponětí.

Pocit vlastní nicotnosti uprostřed rychle se vyvíjejícího světa více či méně známe patrně všichni. Takový pocit bezmoci vyvolává například stále narůstající nepoměr mezi množstvím informací o politickém dění, jemuž jsme (hlavně díky internetu a sociálním sítím) v nebyvalé míře vystaveni, a vůči tomu nepatrnou možností tyto děje nějak ovlivnit. Konspiracismu navíc nahrává fakt, že postmoderní rozkolísání tradičních autorit se dotýká i médií a dalších poskytovatelů výkladu světa. Důsledkem toho je jednak existence velkého množství různých možností, jak chápat svět a dění v něm, což samozřejmě znejistuje, jednak rozmlžení hranice mezi informačními zdroji hlavního proudu a zdroji okrajovými,¹ což poskytuje šanci na ohlas i nejméně pravděpodobným myšlenkovým konstrukcím. Americký politolog Michael Barkun to cítil již před dvaceti lety: „Propast mezi konspiracistickým světovým názorem a hlavním proudem se ještě před pěti lety zdála nepřekročitelná. Názory kdysi vytěsněné na nejzazší okraj amerického politického a náboženského života se nyní zdají méně izolované a stigmatizující, než jak tomu bývalo.“²

A právě tyto „stigmatizované znalosti“³ dnes lehce dostupné a zároveň stále s chutí neoficiální, ba protestu, se pro značnou část populace této planety (tedy zdaleka ne jen pro Američany) staly lékem na pocit bezmoci a nástrojem získání moci. Nové zmocnění tito lidé prožívají tím, že odmítají roli loutek, a dokonce loutkohercům kazí svými odhalenými hru. Nevadí jim, že ostatní považují jejich moc za fiktivní. Oni je zase považují za loutky, dosud zajaté v nevědomosti. Diskuse mezi konspiracisty a ostatními připomíná rozhovor o pravosti náboženství mezi jeho stoupenci a odpůrci a shoda je téměř vyloučena.

Tématu tvorby a šíření konspiračních teorií (konspiracismu) se *Dingir* věnuje vůbec poprvé, a to ve čtyřech článcích: téma je otevřeno nástinem religionistického uchopení konspiracismu od **Zdeňka Vojtíška**, pokračuje dvěma studiemi o antisemitském a zednářském konspiracismu od **Zbyňka Taranta**, respektive **Ivana Štampacha**, a je uzavřeno přehledem nejznámějších konspiracistických motivů spolu se zamyšlením o jejich šířitelích od **Leoše Kyši**. K tématu patří i rozhovor s jungovským psychoterapeutem **Vladislavem Šolcem**, který připravila Jitka Schlichtsová.

Už nyní ale víme, že se k inspirativnímu tématu konspiračních teorií a náboženství chceme v *Dingiru* vracet. Ostatně to podobně děláme často. I v tomto čísle je několik článků, které navazují na starší témata: o homosexualitě a náboženství, o náboženství v Africe nebo o klášterním životě. A navíc – v návratu k tématu konspiracismu nás jistě podpoří Nový světový řád, ilumináti, židozednáři, Bilderberg, muslimští imigranti, Mossad, CIA i MI6. ■

Poznámky

- 1 BARKUN, Michael: *A Culture of Conspiracy: Apocalyptic Visions in Contemporary America*, Berkeley: University of California Press 2003, s. 20.
- 2 BARKUN, Michael: *Religion, Militias and Oklahoma City: The Mind of Conspiratorialists, Terrorism and Political Violence*, 8 (1), March 1996, s. 61–62.
- 3 BARKUN, Michael: *A Culture of Conspiracy...* s. 12, 26–28.

Doc. PhDr. **Zdeněk Vojtíšek**, Th. D., (*1963) je vedoucím katedry religionistiky na Husitské teologické fakultě Univerzity Karlovy v Praze a šéfredaktorem časopisu *Dingir*.

OBSAH

Homosexualita a křesťanství (<i>Tomáš Bílek</i>)	38
Africké evangelium prosperity (<i>Apollo Kariuki</i>)	42

Zahraničí

Mezináboženská agora v Berlíně (<i>Ruth J. Weiniger</i>)	46
--	----

Z domova

Transformace vnitřní i vnější (<i>Jiří Motl</i>)	47
--	----

Téma

Konspirátoři a konspiracisté (<i>Zdeněk Vojtíšek</i>)	49
Za vše mohou Židé? (<i>Zbyněk Tarant</i>)	52
Stálé téma: spiknutí židozednářů (<i>Ivan Štampach</i>)	55
Od mandelinky k novému řádu světa (<i>Leoš Kyša</i>)	57

Rozhovor s Vladislavem Šolcem

Konspirační teorie jsou obranné konstrukty	61
(<i>Jitka Schlichtsová</i>)	

Info-servis

.....	62
-------	----

Události

Staronově o partnerské etice (<i>-Iš-</i>)	64
Prorok Owuor v Brně (<i>Mária Uhlíková</i>)	65
Český rozhlas získal Bludný balvan	65
(<i>Claire Klingenberg</i>)	

Recenze

O liberálním křesťanstve a jeho teologii	66
(<i>Pavol Bargár</i>)	
Texty pro náboženskou praxi v Koreji	67
(<i>Lenka Philippová</i>)	
Příběhy vězňů svědomí (<i>Jitka Schlichtsová</i>)	68

Reflexe

Mnišský mezináboženský dialog	69
(<i>Denisa Červenková</i>)	

Čtení

Pod vládou iluminátů (<i>Henry Makow</i>)	
---	--